

în prima jumătate a lunii octombrie 1882, Ioan Bogdan reușește să ocupe un loc în noua secție a școlii, unde va fi coleg cu Gh. Ghibănescu, viitorul istoric.

În conformitate cu prevederile legii din 1864, elevii școlilor normale superioare erau toți interni¹, avînd obligația de a urma atît cursurile facultății respective (studii externe), cît și cursuri speciale (studii interne), ținute de «maestri de conferințe», desemnați de minister dintre profesorii universitari. La secția de litere a școlii din Iași fuseseră numiți Ștefan Virgolici pentru limbile elină, latină și franceză, Andrei Vizanti pentru istorie universală, istoria românilor și literatura română și Constantin Dimitrescu-Iași pentru istoria filozofiei, pedagogie și didactică. Conform legii lui Al. I. Cuza din 1864, maestrul de conferințe urma să facă în anul I «o revizie aprofundată a învățăturilor din liceu», iar în anul al II-lea «să dea acestor învățături mai multă dezvoltare, perfecționîndu-se elevii în cunoștințe de tot felul» (art. 327); anul al III-lea era rezervat specializării. Maestrii de conferințe aveau menirea, deci, de a pregăti pe elevii școlilor normale superioare pentru viitoarea lor carieră didactică. Ei erau ajutați de cîte «un repetitor și veghetor de ordine» (cîte unul pentru fiecare secție), ales de consiliul maestrilor de conferințe dintre profesorii de liceu. La secția de litere din Iași funcționa Alexandru Lambrior.

La Facultatea de litere, Ioan Bogdan a frecventat în același timp cursurile lui I. Caragiani (limba și literatura elină), Aron Densusianu (limba și literatura latină), N. Ionescu și P. Rășcanu (istorie universală), A. D. Xenopol (istoria românilor), A. Vizanti (istoria literaturii române), Șt. Virgolici (limba și literatura franceză), C. Leonardescu (istoria filozofiei și logica), C. D. Dimitrescu-Iași (pedagogie generală, istoria pedagogiei și pedagogie gimnazială). În facultate îl atragea deosebit cursul de istorie națională al lui A. D. Xenopol² la care, de altfel, își va lua și teza de licență.

Ca elev bursier, Ioan Bogdan a fost scutit de unele griji de ordin material. Familia o ducea însă foarte greu. După lichidarea negustoriei, tatăl a rămas cîva timp fără ocupație, deci fără nici o sursă de venit. Tinărul își exprima îngrijorarea: «Mi-e teamă că băieții n-au ce să mănince și n-aș vrea să mai aud că sînteți lipsiți. Nici să nu-mi mai scrieți niciodată de asta, căci îmi faceți numai supărare și gînduri rele»³.

În tot timpul studenției, I. Bogdan este preocupat de aranjarea actelor legate de trecerea sa în România. Se decide să rămînă în România, chiar dacă stăpînirea austro-maghiară i-ar refuza autorizația: «Puțin îmi pasă de mi-o dă sau nu mi-o dă, eu tot aici am gîndul să rămîn [...]. Nimeni nu-mi poate schimba gîndul»⁴.

Notele obținute de-a lungul celor trei ani de studii sînt în marea lor majoritate bile albe. Între 4—29 iunie 1885, I. Bogdan se prezintă la cele trei

¹ În 1897, Spiru Haret desființează școlile normale superioare, înlocuindu-le prin seminarii pedagogice. În expunerea de motive care însoțește legea din 1897, se spunea că regimul de internat pînă la vîrsta de 22—25 de ani nu este recomandabil, deoarece «creșterea între cele patru ziduri ale unui internat pînă la o etate așa de înaintată» dă societății oameni nepregătiți pentru viață. Se mai argumenta că școlile normale superioare se adresau unui număr prea mic de tineri, fiind din această cauză foarte costisitoare pentru stat.

² A. D. Xenopol și-a început cursul în toamna anului 1883. Prelegerea inaugurală («Lecțiunea de deschidere a cursului de istoria românilor de la Universitatea din Iași») a apărut în «Convorbiri literare», an. XVII, nr. 8, I. XI. 1883, p. 300—306.

³ Scrisoare din 11 septembrie 1883 (*Anexa V*).

⁴ Scrisoare din 13 noiembrie 1883 (*Anexa VI*).